

lem, naar han har bragt dette Spørgsmaal frem. Jeg forstod heller ikke det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds (Rimestad) anderledes, end at det maa være Rigsdagens Opgave at komme til Klarhed over dette Spørgsmaal. At nu den Omstændighed, at Spørgsmaalet har været drøftet og prøvet ved Landets højeste Ret, hvor man kan være overbevist om, at det er blevet alfidigt belyst og drøftet fra alle Sider, saaledes at Høiesteret først har taget sin Beslutning i Sagen efter at have overveiet hvad der taler for og imod, maa være et vigtigt Moment for dem, der ikke tiltro sig særlig Dygtighed til at behandle slige Spørgsmaal, er jo en Selvfølge. Hvad iøvrigt Spørgsmaalet i og for sig angaar, skal jeg tillade mig at gjøre opmærksom paa, hvad jeg ved en anden Sag for et Par Aar siden fandt Leilighed til at fremhæve, nemlig at man tager storlig feil, naar man tror, at det ved de Paragrafer i Grundloven, der fastslaa visse Principer og sikre Borgerne visse Rettigheder, har været muligt at give juridisk praktiske Lovbestemmelser for alle Tilfælde, saaledes at det ikke skulde være nødvendigt at supplere Grundlovens Bestemmelser ved udtrykkelige Lovbud, der angive Grændserne for Omfanget af den Ret, Grundloven giver Borgerne, eller yderligere skjærme denne Ret. Dette gælder om Forsamlingsretten, ligesom det gælder om saa mange andre politiske Rettigheder eller Forhold. Man veed f. Ex. at Ministeransvarlighed er hjemlet ved Grundloven, men har man ikke mange Gange i vort konstitutionelle Liv følt Nødvendigheden af en Lov, som nærmere bestemte Grændserne og Forudsætningerne for denne Ansvarlighed? Paa samme Maade er det gaact f. Ex. med Loven om Pressens Brug. Der er ogsaa i Grundloven opstillet visse Principer for Pressfriheden, men man har dog fundet det nødvendigt at give Bestemmelser om Pressens Brug, da Principerne ikke slaa til. Ligesaa er det med Hensyn til Forsamlingsfriheden. Dengang Kjøbenhavns Politidirektørs Forbud mod de socialistiske Møder paa Nørrefælled var til Behandling, blev der gjort opmærksom paa, at der foretoges nærmere Bestemmelser for at kunne sige, hvorvidt Forsamlingsretten strækker sig. Det viste sig ogsaa der, at det kunde tillades Politidirektøren at udstede et almindeligt Forbud imod socialistiske Møder, et Forbud, som han endog et halvt Aar derefter paaberaabte sig, uden at man kunde gjøre Noget derimod. Naar nu ærede Medlemmer have sagt, at der kunde være gjort Noget derimod, og at de betragtede Forbudet som et Grundlovsbrud, maa man dog meget bebrejde de Herrer, at de have ladet Noget, der var et eklatant Grundlovsbrud, passere. Sagen er imidlertid, at det viste sig, at den vedkommende Paragraf i Grundloven er saa lidt udtømmende, at man ikke kunde komme nogen Veie, og jeg paaviste ogsaa dengang, hvor nødvendigt det var at faae særlig udtømmende

Bestemmelser derom. Det er allerede blevet fremhævet af de ærede Medlemmer for Kjøbenhavns 6te Valgkreds og Kjøbenhavns 1ste Valgkreds (Hindenburg og Rimestad), at Bestemmelsen i Grundlovens § 88, som det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) har villet forstaa absolut uden anden Begrændsning end den, der ligger i Grundlovens § 94 om Militærmagten, som en nødvendig Følge af mange Forhold har en vis Begrændsning. Den er utvivlsom begrændset med Hensyn til Stedet. Det er ikke paa ethvert Sted, at Borgerne have Lov til at samle sig ubevæbnede, men der foretages mange Forudsætninger, for at dette kan finde Sted. At den private Ciers Tilladelse maa udfordres til at holde Møde paa hans Eiendom, have de ærede Medlemmer allerede erkjendt, og at dette skulde være en Følge af, at Grundloven, saaledes som det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Solstein-Ledreborg) meget uforrett udtrykte sig, „hjemler Eiendomsretten“, tror jeg ikke, det ærede Medlem vil fastholde. Et Argument, som i saa Henseende er fremsat af flere af mine ærede Meningsfæller heri Salen, er blevet modtaget med Latter; men jeg kan ikke se Andet, end at denne Latter ligefrem er grundet paa, at ærede Medlemmer ikke have forstaaet, hvad Meningen er med dette Argument. Jeg vil nu gjentage det for tredje Gang, og skal da overlade til de ærede Medlemmer, om de atter ville le derad. Jeg vil da spørge det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds, om han virkelig tror, at Folk, hvis denne Paragraf om Eiendomsretten ikke havde staaet i Grundloven, paa Grund af Hensigten og Meningen med § 88, skulde have Lov til at samle sig ubevæbnede paa anden Mands Grund uden Cierens Tilladelse, og at man, hvis han vilde forbyde det, dog kunde forsamle sig der, paaberaabende sig § 88 og sigende: „Vi have Lov til at samle os, hvor vi ville, og Du har ikke Lov til at forbyde os det? Dog, selv afsat fra dette Spørgsmaal om Retten til at forsamle sig paa privat Mands Grund, vil jeg spørge, om de Herrere da tro, at Borgerne have Lov til at samle sig ubevæbnede paa hvilket som helst offentligt Sted, man vil, f. Ex. paa Gader og Stræder eller paa kommunal Eiendom, som ellers staaar aaben til offentligt Brug, eller om de dog ikke snarere tro, at Kommunalbestyrelsen og Politimesteren kunne forbyde det, eller Lovgivningsmagten fastsætte visse Regler for, naar og hvorvidt offentlige Forsamlinger maa afholdes paa saadanne Steder? Kan det ikke i en Politivedtægt eller i en Lov om Kommunens Forhold til Gader og Stræder med fuld Ret og Frie bestemmes, at Borgerne ikke have Lov til at samle sig til visse Tider eller paa bestemte Steder? Min ærede Sidemand (Hindenburg) ansjerte igaar, at en Mængde Borgere, som sit Lyst til at samle sig paa Østergade og spærre Passagen, dog ikke kunde gjøre det ifølge § 88. Naar